

TERVISEAMET

Haridus- ja Teadusministeerium
hm@hm.ee
Munga 18
50088, Tartu

Teie 14.04.2025 nr 8-1/25/1703

Meie 07.05.2025 nr 1.2-1/25/2797-2

**Arvamus Vabariigi Valitsuse määruse
eelnoole "Nõuded statsionaarse õppega
üldhariduskooli õppe- ja
kasvukeskkonnale"**

Edastasite Terviseametile arvamuse andmiseks Vabariigi Valitsuse määruse „Nõuded statsionaarse õppega üldhariduskooli õppe- ja kasvukeskkonnale“ eelnõu. Amet on eelnõuga tutvunud ning edastab järgmised märkused ja tähelepanekud.

- 1. Eelnõu § 3. Üldnõuded.** Eelnimetatud § 3 lg-s 3 on sätestatud uus nõue, et õpetajatel ja õpetajaid abistavatel töötajatel peavad olema oskused anda esmaabi. Amet palub seletuskirjas täpsustada, keda peetakse silmas õpetajaid abistavate töötajatena ning mil moel loetakse antud oskuse olemasolu tõendatuks.
- 2. Eelnõu § 4. Õpilase ohutu kooli ja tagasi jõudmise korraldamine.** Antud paragrahvis on sätestatud õpilase ohutu kooli ja tagasi jõudmise korraldamise nõuded. Amet juhib tähelepanu, et Eesti Vabariigi haridusseaduse 01.09.2025 kehtima hakkava redaktsiooni § 7 lg 2 p 8¹ kohaselt on põhiharidust omandava lapse sõidu haridusasutusse ja tagasi korraldamise ülesanne kohaliku omavalitsuse pädevuses ning alates 01.09.2025 kehtiva põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 88 lg 2 kohaselt peab Terviseamet teostama haldusjärelevalvet kooli õppekeskkonnale ja õpilaskodu elukeskkonnale kehtestatud nõuete täitmise üle. Täiendavalt märgime, et kooli direktoril on nimetatud määruses toodud nõuet võimatu tagada. Palume kaaluda, kas antud regulatsioon sellises täpsusastmes on asjakohane ning kontrollitav ja kui on, siis kas antud regulatsioon, mis ei puuduta kooli õppekeskkonda, peaks olema sätestatud määruses, mille nõuete täitmise järelevalvepädevus ainsana on Terviseametil.
- 3. Eelnõu § 6. Nõuded hoonele, ruumile ja sisustusele.** Eelnõu § 6 lg 1 sätestab nõude, et ruumide seinad, ukSED, trepid ja põrandad peavad olema viimistletud mitteläikivaks ning olema kergesti hooldatavad, kasutamisel ohutud ja vastupidavad.

Amet juhib tähelepanu, et antud lõike tekst ja seletuskiri ei lange omavahel kokku – määruses puudub igasugune viide akendele ning juhul, kui määruse koostaja peab vajalikuks reguleerida kooli akende piiratud avatavust, tuleks antud nõue sätestada määruses. Täiendavalt märgib amet, et hetkel paljudes koolides sundventilatsioon puudub, aknad on vahetatud (st ka loomulik ventilatsioon ei toimi), kusjuures kõik aknad ei ole ka alati avatavad, mistõttu sellistes koolides

on klassiruumide tuulutamiseks akende avamine vahetunnil ainus võimalus ning 10 cm tuulutusava aknal ei pruugi olla piisav.

Ameti hinnangul võiks kaaluda praeguses määruses nr 84 „Tervisekaitsenõuded koolidele“ § 6 lg 3 sätestatud nõude kehtima jätmist, mille kohaselt läbipaistvad seinad, ukSED ja põrandani ulatuvate akende klaasid ning peegelseinad peavad olema ohutust materjalist (karastatud või löögikindla turvaklaasiga) ning õpilasele nähtavalt märgistatud või varustatud kaitsega. Antud nõue on ameti hinnangul vajalik, kuna on märgata, et uute koolide renoveerimisel ja ehitamisel kasutatakse klaaspindu varasemate aastatega võrreldes tunduvalt enam.

Samuti juhib amet tähelepanu, et seoses kitsastele treppidele käsipuude paigaldamisega viitab eelnõu seletuskiri õppeasutuse koostatavale riskianalüüsile, samas eelnõu § 1 lg 3 viitab riskianalüüsile üksnes koolide puhul, mis asuvad enne 1940. aastat kasutusele võetud ja planeeringu kohaselt miljööväärtuslikku keskkonda kuuluvas hoones või hoones, mis on tunnistatud mälestiseks või asub muinsuskaitsealal või kuulub UNESCO maailmapärandi nimekirja vastavalt muinsuskaitseseadusele. Kitsad trepikoridorid, mis ei võimalda käsipuude paigaldamist mõlemale poole treppi, ei puuduta ameti teadmisel üksnes eelnimetatud koole. Kui määruse koostaja soovib siiski trepi mõlemal poolel oleva trepikäsipuu antud nõude kehtestada, tuleks antud nõue kehtestada määruses.

Eelnimetatud paragrahvi 6 lõike 3 kohaselt arvestatakse kooli siseviimistlusel hea ehitustava kohaselt lubatud järelkõla kestust ning heliisolatsiooninõudeid. Amet juhib tähelepanu, et eelnõus on nimetatud nõuet laiendatud - määruses nr 84 kehtib nimetatud nõue õpperuumide ja aula siseviimistlusele ning mitte kogu koolile, mis ei vasta määruse seletuskirjas toodule, milles on märgitud, et eelnõuga ei muudeta nõudeid kehtiva redaktsiooniga võrreldes rangemaks.

4. Eelnõu § 7. Nõuded erivarustusega õpperuumidele. Eelnimetatud paragrahvi lõige 1 sätestab katsete läbiviimiseks vajalike isikukaitsevahendite olemasolu nõude. Amet juhib tähelepanu, et lisaks isikukaitsevahendite olemasolule on vajalik ka korduvkasutatavate isikukatsevahendite, nt müraklapid, kaitseprillid desinfitseerimine pärast iga kasutust.

Eelnõu § 7 lg 4 sätestab tehnoloogiaõppe/praktilise õpetuse klassis seadmetel ja õppekohtadele piisava kohtäratõmbe või tsentraalse puruimemissüsteemi olemasolu vastavalt töötervishoiu ja tööohutuse seaduse alusel kehtestatud keemisiste ohutegurite piinormidele. Amet juhib tähelepanu, et eelnimetatud seaduses kehtestatud nõuete täitmise üle teostab järelevalve Tööinspeksioon. Terviseametil puudub pädevus hinnata eelnimetatud seadmete turvalisust ja nõuetele vastavust.

5. Eelnõu § 8. Nõuded hügieeniruumidele. Antud paragrahvi teise lõike kohaselt peab koolis olema õpilaste ja koolipersonali hulga arvestavalt piisaval arvul, hästi ligipääsetavaid hügieenirume. Amet juhib tähelepanu, et seletuskiri ei indikeeri, mida võiks pidada piisavaks arvuks. Samuti soovib amet jätta kehtima määruse 84 § 9 lg 1 toodud nõue, mille kohaselt tualettruumid peavad olema koolimaja igal korrusel, kus toimub õppetöö, välja arvatud eelnõu § 1 lg 2 nimetatud koolides.

Amet soovib antud paragrahvi üle võtta määruse nr 84 § 9 lg-s 4 sätestatud nõue, mille kohaselt peab igal õpilasel olema võimalus pärast kehalise kasvatus tundi vahetunni jooksul end sooja veega puhtaks pesta. Olukorras, kus kehalise kasvatus tundi on keset päeva ja vahetud on põhikooli- ja gümnaasiumiseadusele vastavalt 10 minutit, on antud võimalus õpilastele raskendatud, mistõttu võiks ameti hinnangul kaaluda ka põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse §-s 24 kehalise kasvatus tunni järgneva vahetunni kestuse kehtestamist.

6. Eelnõu § 11. Nõuded sisekliimale. Amet teeb ettepaneku täiendada § 11 lg 1 toodud ruumide loetelu, lisades duširuumid ning kehtestades nimetatud lõigu järgmises sõnastuses: „Kooliruumides peab olema loomulik valgustus, välja arvatud duširuumi(de)s ning tualettruumi(de)s ja keldrikorruSes asuvates ruumides.“

Amet juhib tähelepanu, et praeguse määruse nr 84 § 13 lg 2 sätestab nõudena valgusele mh nõude, et loomulik ja tehisvalgustus peavad tagama piisava ühtlase ja varjudeta hajutatud valgustatuse igal õppetöökohal õpperuumis, võimaluse korral tuleb eelistada vasakpoolset loomuliku valguse suunda õppekohale. Amet palub kaaluda antud nõude sätestamist ka käesolevas eelnõu §-s 11, kuna sel juhul toetab loomulik valgustus aknast tehisvalgustust ruumis ja kirjutamisel ei teki kirjutava käe poolt tekitatud varju.

Eelnimetatud paragrahvi lg-s 5 on sätestatud, et kooli õpperuumide ühes liitris siseõhus võib süsihappegaasi- ehk süsinikdioksiidisaldus olla kuni 1000 mikrolitrit (ppm). Amet soovitab antud lõike sõnastuse jätta sarnaseks praeguse määruse nr 84 §-i 12 lg-s 3 toodule, et õpperuumi ühes liitris siseõhus võib olla keskmiselt kuni 1000 mikrolitrit (ppm) süsinikdioksiidi.

Amet juhib tähelepanu, et selleks, et kool saaks eelnõus toodud arvulistele näitudele (temperatuur, õhuniiskus, CO₂) sisalduse vastavuses veenduda, peaksid õpperuumides antud mõõteseadmed olema.

Täiendavalt märgib amet, et antud paragrahvi juures on seletuskirjas viide standardile EVS 894:2008 „Loomulik valgustus elu- ja bürooruumides“. Antud standard on kehtetu. Kehtiv standard on EVS-EN 17037:2019+ A1:2021 „Päevavalgus hoonetes“.

7. Eelnõu §12. Nõuded õpilaskodu ruumidele ja sisustusele. Eelnõu § 12 lg 1 sätestab nõuded õpilaskodule, sh on magamisruumina ette nähtud tualeti- ja dušinurgaga magamisruumi olemasolu. Amet palub täpsustada, mida antud nurgaga magamisruumi all mõeldakse või kaaluda „tualeti- ja dušinurgaga magamisruum“ asemel muud sõnastust, nt „magamisruum koos tualettruumiga, kus on dušinurk“.

Antud paragrahvi lg 4 kohaselt peavad õpilaskodu magamisruumid võimaldama privaatsust ja turvalisust. Kui õpilaskodus on ühiskasutuses olevad magamisruumid, siis peavad need üldjuhul olema tüdrukutele ja poistele eraldi. Seletuskirjas on toodud, et tegu on uue nõudega ja viidatud, et privaatsus on inimõigus ning on oluline, et oludes, kus õpilased võivad olla sunnitud elama koos esialgu enda jaoks võõra inimesega, on neil oma magamisruumis võimalus privaatsusele. Arvestades, et enamasti on õpilaskodu magamisruumid ühiskasutuses, siis palub amet seletuskirjas täpsustada, mida antud privaatsus ja turvalisuse nõude all magamisruumis on silmas peetud. Samuti palub selgitada, mida tähendab, et üldjuhul on magamisruumid poistele ja tüdrukutele eraldi või kaaluda sõna „üldjuhul“ välja jätmist.

Amet palub kaaluda antud paragrahvi täiendamist lõikega 6 ning kehtestada lõige 6 määruse nr 84 sõnastuses: „Õpilaskodus võib õppimisruumidena kasutada kooli õpperuume ja õpilase magamisruumi“.

8. Eelnõu § 15. Õpilaste liikumise ja kehalise aktiivsuse edendamine. Antud paragrahvi lg 1 kohaselt tuleb kooli füüsilise õppe- ja kasvukeskkonna kujundamisel kasutada mitmekülgseid ja turvalisi liikumisvõimalusi, hoida need ligipääsetavad ning pakkuda mängu- ja spordivahendite kasutamist õues ja siseruumides. Amet palub kaaluda sellise deklaratiivse sätte vajalikkust ning juhib tähelepanu, et sellise nõude üle järelevalve teostamine on raskendatud. Samas on ka seletuskirjas viidatud põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse §-i 40 lõikes sätestatud kooli huvitegevuse regulatsioonile, sh osas, mis reguleerib kooli rajatiste, ruumide, tehniliste ja muude vahendite kasutamise õiguse sätestamist kooli kodukorra kaudu, mida võiks lugeda piisavaks.

Sama paragrahvi lg 2 sätestab, et kooli päevakavas peab olema õpilastele ette nähtud võimalus liikuda õues vähemalt 20 minutit järjest. Selleks võib kasutada nii õuevahetundi kui ka õuesõppe tunde. Amet palub antud nõuete seletuskirjas täpsustada, sh täpsustada, kas tõesti antud 20 minutit peaks kehtima lastele iga ilma puhul, kuna eelnõust on välja jäetud kehtivas sotsiaalministri määruse nr 36 „Tervisekaitsenõuded kooli päevakavale ja õppekorraldusele“ §

9 „Temperatuuri mõju õppetegevuse korraldamisele“, kus muuhulgas on toodud tingimused, millal võib nt õppetunnid või ka kehalise kasvatuse tunnid õues ära jätta. Amet palub kaaluda nimetatud regulatsiooni ülevõtmist eelnõusse.

9. Eelnõu § 16. Õpilaste tervislike toitumisharjumuste kujundamine. Antud paragrahvi kohaselt peab söögiaeg olema põhitoidukorral vähemalt 20 minutit. Amet teeb ettepaneku täiendada PGS § 24 ning lisaks antud paragrahvis toodud vahetunni pikkusele, sätestada ka ka söögivahetunni kestus ning kehalise kasvatuse tunnile järgneva vahetunni kestus, mis võimaldaks lastel läbi viia vajalikud hügieenitoimingud, mis praegu on lastel 10 minutiliste vahetundide tõttu tihti raskendatud.

10. Eelnõu § 17. Üldnõuded lähtuvalt õpilase tervislikust seisundist. Amet juhib tähelepanu, et koolitervishoiuteenuse osutaja tegevuse regulatsioon on õigusaktides eraldi sätestatud ning amet on seisukohal, et koolis ravimeid ei anta. Kooli tervishoiuteenuse osutaja annab ravimeid tervishoiuteenuse osutamise käigus. Teised kooli töötajaid õpilastele ravimeid ei manusta. Amet teeb ettepaneku arvata antud paragrahvist lõige 3 välja. Samuti on ameti hinnangul eelnimetatud paragrahvi lg 4 üleliigne, kuna nakkushaiguste tõrje regulatsioon on nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduses reguleeritud.

11. Eelnõu § 18. Üldnõuded. Antud paragrahvi lg 1 sätestab, et koolis lähtutakse arusaamast, et õpilast toetav vaime ja sotsiaalne keskkond on eeldus turvalisuseks ja õppimiseks. Seletuskirjas on viidatud PGS §-s 44 sätestatud koolis vaimse ja füüsilise turvalisuse tagamise regulatsioonile. Amet palub kaaluda antud deklaratiivse nõude vajalikkust antud eelnõus.

12. Eelnõu § 19. Õppekorraldus. Antud paragrahvi lg 1 sätestab, et kooli õppekorraldus peab toetama iga õppija arengut. Antud paragrahvi lg 2 kohaselt ei tohi koduste õpiülesannete täitmise tähtsajad olla esmaspäeval, koolivaheaja-järgsel ning pühadejärgsel päeval, kui õpilastega ei ole kokku lepitud teisiti. Seletuskirjas on viidatud PGS § 37 õpilase arengu toetamise regulatsioonile. Amet palub kaaluda antud paragrahvi vajalikkust käesolevas Terviseameti järelevalve alla käivas eelnõus.

13. Eelnõu § 20. Kooli päevakava. Antud paragrahvi § 20 lg 3 sätestab, et koolis tuleb koostöös kogukonnaga, kooli hoolekoguga ja kooli pidajaga reguleerida isiklike nutiseadmete kasutamine nii õppetegevustes kui väljaspool õppetegevusi. Kooli kodukorras kehtestatakse meetmed nende kokkulepete jõustamiseks. Amet juhib tähelepanu, et väljaspool õppetegevust nutiseadmete kasutamise reguleerimine on küsimusi tekitav ning palub kaaluda antud regulatsiooni kehtestamise vajalikkust eelnõus.

14. Amet juhib tähelepanu, et suuremahuliste koolitööde (kehtivas määruses nr 36 nimetatud „kontrolltööd“) planeerimine on eelnõu § 20-st täiesti välja jäetud, mis ameti hinnangul on oluline, arvestades õpilaste vaimset koormust koolides, eriti gümnasistidel.

Samuti kehtivas määruses nr 36 on § 10 lg 3 nõue: „Õppepäevas võib läbi viia ühe kontrolltöö. Kontrolltöö toimumise ajast teatatakse õpilastele vähemalt viis õppepäeva enne kontrolltöö toimumist.“ ja lg 6 on nõue: „Kontrolltöid ei planeerita esmaspäevale ja reedele, samuti õppepäeva esimesele ning viimasele õppetunnile, välja arvatud juhul, kui õppeaine on tunniplaanis esmaspäeval ja reedel või ainult ühel neist päevadest või esimese või viimase tunnina“. Amet teeb ettepaneku lisada eelnõusse suuremahulise koolitöö mõiste, reguleerida eelnõuga õppepäevas ja õppenädalas lubatud suuremahuliste koolitööde arv ja nende planeerimine nädalapäevadele. Suuremahuliste koolitööde arv õppepäevas võiks olla piiratud selliselt, et ühes päevas võiks neid toimuda maksimaalselt kaks. Õppepäeva esimeseks tunniks võiks sellise koolitöö planeerida, aga kindlasti mitte viimaseks tunniks. Esmaspäevad ja reeded võiksid olla suuremahuliste koolitööde vabad.

15. Seoses eelnõus toodud järelkõla kestuse ning heliisolatsiooninõuete ja radoonimäära nõuetega juhib amet tähelepanu, et hetkel kehtivas Vabariigi Valitsuse määruses nr 84

„Tervisekaitsenõuded koolidele“ § 15 lg 3 on sätestatud, et koolid, välja arvatud pärast käesoleva määruse jõustumist ehitusloa taotlemiseks esitatud kooli ehitusprojekti järgi ehitatavad uued koolid, peavad end § 7 lõikes 4 (järelkõlakestus ning heliisolatsiooninõuded) ja § 12 lõikes 4 (radoonisisalduse lubatud maksimummäär) sätestatud nõuetega vastavusse viima hiljemalt 1. septembriks 2030. a. Eelnõus on antud nõuded sätestatud vastavalt § 6 lg 2 ja § 11 lg 7, kuid eelnõu rakendussätte § 22 lõikes 3 antud viited puuduvad. Amet teeb ettepaneku § 22 lg 3 täiendamiseks lisades antud loetelusse § 6 lg 2 ja § 11 lg 4 sätestatud nõuete viite.

16. Samuti juhib amet tähelepanu, et määruse eelnõus (nt § 6 lg 5, § 7 lg 4, § 8 lg 2, § 9 lg 2) on sõnad „piisav“ ja/või „küllaldane“, kuid seletuskirjas ei ole täpsustatud, mida peetakse piisavaks või küllaldaseks. Näiteks võiks olla mõni viide standardile või soovitus arvule/arvude vahemikule, millest lähtuda. Ameti kogemusel küsitakse arhitektide poolt näiteks tihti, mitu tualettruumi või valamut einestamisruumi on piisav.

17. Amet pöörab samuti tähelepanu asjaolule, et eelnõust on välja jäetud ranitsa (koolikoti) raskus, mis tegelikult on just algklassides suur probleem. Rasked koolikotid on probleemiks, sest suur koormus seljale ja õlgadele võib tekitada lastel rühihäireid, peavalusid ning skolioosi ehk lülisamba kõverdumist. Koolikottide raskuse vähendamiseks võiks eelnõusse lisada nõude, et kool tagab õpilasele privaatselt (lukustatava) panipaiga õppevahendite koolis hoidmiseks. Lisaks aitaks antud probleemi lahendada õppekirjandusele kaalunõuete kehtestamine, õppekavade reguleerimine või kui koolidel oleks võimalik soetada teine komplekt nn ühiskasutuses õpikud vähemalt alg- ja põhikooli klassidele.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kersti Raenok
jurist

Kersti Raenok
51936080 kersti.raenok@terviseamet.ee